

Viering van de Ekklesia Tilburg

Zondag 23 februari 2020

Zevende zondag door het jaar (A jaar)

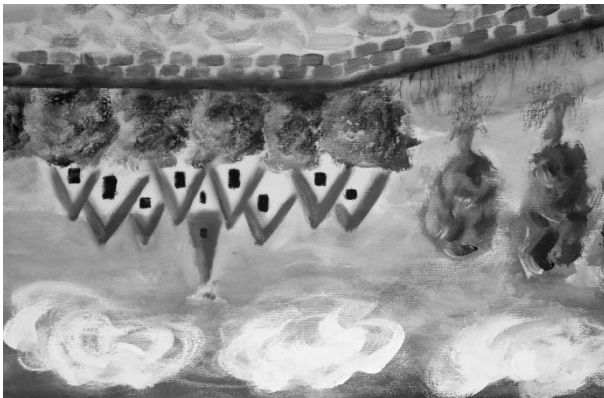
Voorganger in de Schrift: Jan van der Sman

Voorganger aan de Tafel: Hub Lenders

Lector: Karin Kemme

Zang: Arthur van Tongeren en Nico Meijer

Klavier: Peter Claessens

Als dat geen humor is!

Opening

Het Licht wordt ontstoken

Openingslied: Zo vriendelijk en veilig als het licht LG I 83

Welkom en inleiding

U allen van harte welkom in deze viering van de Ekklesia Tilburg. Vandaag is het carnavalszondag. En ze kiezen mij als nuchtere Hollander van boven de rivieren als voorganger in deze viering, de wereld op zijn kop, als dat geen humor is. Toch woon ik lang genoeg in Brabant om in een bepaald opzicht carnaval te waarderen: Als je maar lang genoeg al die keiharde muziek hoort, ga je vanzelf steeds meer van de stilte genieten...

Ik ben van stilte gaan houden, de stilte die ons laat zien wat wijsheid is, de stilte die ons hart opent voor de geheimen van het leven, de stilte die ons vertelt wat mens-zijn is.

Vandaag lezen we uit Leviticus en weer uit de Bergrede van Matteüs. Deze Schriftteksten reiken ons levenslessen aan die gaan tot voorbij het gewone, die iets onthullen van de diepte van ons bestaan.

Laten we stil worden en luisteren.... naar die stem die spreekt in ons hart, de stem die we mogen aanspreken als onze God.

Stilte - Gebed

Goede God, bron van alle leven. Wees hier in ons midden, wees ons nabij in deze viering. Open onze ogen om de waan van de dag te doorzien en de verleidingen van de wereld te weerstaan. Open ons hart voor de scheppende kracht van uw liefde. Sterk ons geloof in de weg die Jezus ons is voorgedaan. Wat zou het mooi zijn als uw liefde in onze wereld tot ontplooiing komt. Amen.

Viering rond de Schrift

Lied: Gij wacht op ons LG I 236

Eerste lezing: Leviticus 19, 1 t/m 2 en 17 t/m 18

Tussenzang: Hoor, maar ik kan niet horen LG II 63

Tweede lezing: Evangelie van Matteüs 5, 38 t/m 48

Muziek

Overweging

De carnavalsoptocht gaat vanmiddag helaas niet door vanwege het slechte weer.

Anders zouden Thea en ik zoals gewoonlijk zijn gaan kijken.

En elk jaar vraag ik mij af: wat is daar nou leuk aan. Voor mij is dat vooral de humor van de eenlingen. Een beetje verloren tussen al die grote wagens, durven ze de spot te drijven met zichzelf en met de heilige huisjes van onze samenleving. Door de wereld op zijn kop te zetten relativiseren ze wat we belangrijk vinden. Door groots te overdrijven confronteren ze ons met onze kleinheid. Hoe bevrijdend kan het zijn om eens te kunnen lachen om ons zelf.

Volgens mij was Jezus ook zo'n eenling die de wereld op zijn kop zette. Met parabels en spitsvondigheden wist hij heel wat farizeeën en schriftgeleerden in verlegenheid te brengen. Er zal best vaak gelachen zijn, maar tegelijk zette hij zijn volgelingen aan het denken. Met confronterende uitspraken doorbrak hij het vanzelfsprekende. Met verrassende inzichten opende hij ogen. Met zijn bezieling raakte hij zijn volgelingen in hun hart.

Zo juist hoorden we weer een stukje uit de Bergrede. In drie hoofdstukken zet Matteüs de levenslessen van Jezus op een rij. De lezing die we hoorden komt uit het gedeelte waarin hij zijn verhouding tot de wet uiteenzet. Het sluit aan op wat we vorige week hoorden. Op het eerste gezicht lijkt Jezus een streep te zetten door de oude wetten. Maar aan het begin van de Bergrede zegt hij zelf dat hij niets van de Wet en Profeten verwerpt, geen jota komt te vervallen. In tegendeel. Jezus ziet het als zijn roeping om wet en profeten uit te werken en te verdiepen. Als we teksten horen als: "er staat geschreven, maar ik zeg u", dan is dat geen tegenstelling maar een nadere toespitsing.

Zo citeert Jezus de tekst "Oog om oog, tand om tand". Het lijkt een primitieve oproep tot wraak vanuit onderbuikgevoelens. Er zal best een beetje schamper gelachen zijn, het was toch allang voor iedereen duidelijk dat het gaat om een oproep om goed te maken wat je een ander hebt aangedaan.

Maar dan gaat Jezus verder. Wat te doen als je een klap krijgt en het niet goed gemaakt wordt, mag je dan wel terug slaan en kwaad met kwaad vergelden? Nee zegt Jezus, dan keer je hem of haar ook je andere wang toe. Het gelach verstomt, wat zegt hij nou toch. Als dat geen humor is, wat is het dan wel? Maar, als je nog een klap krijgt, wat schiet je daarmee op? Is het niet een beetje naïef om te denken dat je vijand dan inziet dat verder geweld zinloos is en vrede sluit?

En dan gebruikt Jezus weer zo'n confronterend citaat uit de wet: dat je je naaste moet liefhebben en je vijand moet haten. Je ziet ze nadenken: staat dat echt zo in de wet, je vijand haten... Bij Leviticus hoorden we toch de oproep om je naaste lief te hebben als jezelf en om niet haatdragend te zijn jegens je vijand. En dan overvalt Jezus hen met de uitspraak dat ook je vijand je naaste is.... Je moet risico's durven lopen en je vijand met vertrouwen en liefde tegemoet treden.

Het nieuwe van Jezus is dat hij denkt vanuit de liefde waarop wet en profeten gebaseerd zijn. Liefde is de grondslag van waaruit de oude wetten en leefregels hun betekenis krijgen. Zonder liefde is de wet een belasting die je van buitenaf wordt opgelegd. Maar als je vanuit liefde leeft is het een handreiking om liefdevol met anderen om te gaan, om je mens-zijn te verdiepen.

Toen Jezus tegen al die wet- en schriftgeleerden zei dat hij heel de wet in één woord kon samenvatten, zal dat als een grap geklonken hebben. Maar liefde, echte liefde maakt wetten en regels vrijwel overbodig. Vanuit liefde doe je vanzelf al het mogelijke wat bijdraagt aan het geluk en het welzijn van de ander. Vanuit liefde doe je meer dan wat wetten voorschrijven, meer dan het gewone. Meent iemand recht te hebben op een jas, geef hem er twee, hij zal het wel koud hebben. Dwingt iemand je om een eind met hem mee te lopen, loop vrijwillig een stukje extra mee om hem een plezier te doen.

De liefde die Jezus verkondigt leeft in ons hart, maar ontleent zijn kracht en radicaliteit aan een diepere bron. Het is de oerliefde die ten grondslag ligt aan alle leven. Jezus brengt die verre goddelijke bron wat dichterbij door hem ons aller Vader te noemen. 'Heb je vijanden lief en bid voor wie u vervolgen, want het zijn mensen net als jij, kinderen van dezelfde hemelse vader'. Gods liefde gaat uit naar al zijn kinderen, vooral naar diegenen die, om wat voor reden ook, extra kwetsbaar zijn, en misschien wel het meest naar zijn kinderen die het verkeerde pad zijn opgegaan en dreigen verloren te lopen. Het is die goddelijke oerliefde die in ons tot leven wil komen, een bron van hemelse kracht die opwelt in het diepst van ons hart, die ons in staat stelt om onze vijanden lief te hebben.

Eigenlijk is de liefde die Jezus verkondigt niet zo anders dan wat we voelen als we ons hart laten spreken. Als vader of moeder ga je toch door het vuur voor je kinderen. Als iemand in nood verkeert, probeer je hem toch te redden ondanks de risico's. 'Dat doe je toch gewoon', hoor je de 'helden' zeggen als ze met een lintje geëerd worden. Als oorlogsvluchtelingen bij je aankloppen en kinderen je aankijken zou je ze toch zo in huis willen opnemen.

Maar die liefde wordt een stuk moeilijker als migranten in grote getale hierheen komen, op de vlucht voor armoede, op de vlucht voor een klimaat dat onleefbaar wordt. We zullen ons erop moeten voorbereiden dat de tegenstellingen in onze samenleving zullen toenemen. We zullen moeten samenleven met mensen die heel anders leven en denken dan wij, die in opstand komen omdat ze zich niet begrepen voelen, die chaos

scheppen en zich vijandig gedragen. Er zal heel veel liefde nodig zijn om dan onze vijanden in vertrouwen tegemoet te treden, om samen met hen te bouwen aan een nieuwe wereld.

Is er wel zoveel en zo grote liefde in ons...? Over een paar dagen begint de veertigdagentijd. Tijd om ons terug te trekken in de stilte, thuis, in een klooster of in de natuur. Tijd om opzoek te gaan naar wat leeft diep in ons hart. Is er nog iets te bespeuren van die goddelijke oerliefde, van die hemelse kracht die ons in staat stelt om zelfs met onze vijanden in gesprek te gaan? Als we de komende tijd heel stil worden, horen we diep in ons binnenste, misschien..., die stem die ons de weg wijst naar een samenleving, zoals Jezus bij zijn Bergrede voor ogen had. Amen

Lied: Overal zijt gij LG II 88

Mededelingen en collecte

Viering rond de Tafel

Klaarmaken van de tafel

Tafelgebed

intenties

lied: Totdat hij komt GM III 212

Vredeswens

Uitnodiging aan tafel

Breken en delen

Muziek

Slot

Voorbede

Goede God, bron van alle leven, maak het stil in ons, raak ons aan met uw Liefde. Moge uw liefde ons de kracht geven om onze angsten te overwinnen. Moge uw liefde zichtbaar worden in ons omgaan met elkaar en in onze zorg voor wereld. Moge uw liefde de bron zijn van een gelukkig en vreugdevol bestaan.

stilte

Goede God, schenk onze ekklesia en al uw kerken de moed om uw liefde te verkondigen en dienstbaar te zijn aan het verlangen naar een oprecht en goed leven. Moge uw kerken gemeenschappen zijn waar in de stilte uw stem spreekt, waar inspiratie te vinden is voor het omgaan met de vragen van deze tijd.

Stilte

Goede God, moge degenen die in onze wereld verantwoordelijkheid dragen steeds meer oog krijgen voor wat echt van waarde is. Raak hen aan met uw wijsheid, schenk hen liefde voor mens en natuur. Wees een bron van kracht en inspiratie voor allen die zich inzetten voor een menswaardige wereld.

Acclamatie: Wek uw kracht in ons GM III 125

Afsluiting en Zegen

(In kinderen komt het licht van een nieuwe wereld ons tegemoet!)

Nog enkele dagen om de bloemetjes buiten te zetten. Nog even tijd om de spot te drijven met onze heilige huisjes en de wereld op zijn kop te zetten. Het zal een zegen zijn, als alle humor leidt tot wijsheid en inzicht, als alle uitbundigheid het verlangen wekt naar inkeer en stilte. Mozes beklom een berg om met God te spreken Jezus trok de woestijn in om met de duivel te spreken. (Het kan blijkbaar allebei, als dat geen humor is!) Hoe dan ook, moge de kracht van Gods liefde in ons tot bloei komen. Dat zal een zegen zijn. Laten we om die zegen vragen en samen op weg gaan in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen

Slotlied: Ga dan op weg GM III 104